

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznani (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 261.

Ljubljani, v soboto 14. novembra 1891.

Letnik XIX.

Besede cesarjeve.

Zbor delegatov avstrijsko - ogerskih, ki polno-močno odločuje v skupnih potrebah avstrijske monarhije in daje smer zunanji politiki naše države, zboruje že ves ta teden na Dunaju. — Ne le avstrijski narodi, marveč tudi drugi narodi evropski željno pričakujejo, kako da ob tej slovesni priliki avstrijski cesar označi sedanje politično stanje v Evropi. Spregovoril je tudi letos naš vladar in uprav zadnje dni evropski časniki razpravljajo pomen tega nagovora. Vtisi, ki jih razni časniki objavljajo gledé na ta govor, so jako različni.

Cesar je med drugim rekel delegatom: „Zadovoljen smem izjaviti, da živimo z vsemi državami v prijaznih razmerah. V popolnem soglasju s svojimi zavezniki vidimo, da je ohranitev evropskega miru najvažnejše poročstvo za srečo in blagor narodov. Moja vlada ima vedno ta namen pred očmi in tudi od drugih vlad dohajajo nam zagotovila miroljubnih teženj.“

Sicer še nismo toliko dosegli, da bi bili odstranili nevarnosti za politični položaj Evrope ali da bi bili dognali splošno oboroževanje. Ker pa je potreba miru tako splošna in soglasna, ne smemo izgubiti nade, da končno vendar dosežemo oni smoter.

Da bi pač mogel svojim narodom oznaniti veselo vest: Konec je sedanjih skrbij in bremen za oboroženi mir!“

Resen je vtis, katerega povzročajo te vladarjeve besede, po Avstriji in po Evropi. Res sicer povdarja cesar, da živimo z vsemi državami v prijaznih razmerah, ter omenja, da vse vlade zatrjujejo svoje miroljubne nazore, a vkljub temu govori vladar, da nevarnosti za politični položaj v Evropi še niso odstranjene in da splošno oboroževanje še ni doseglo svojega vrhunca. — Zdi se, kakor da bi cesar imel živo pred očmi vse slabe posledice militarizma.

Kako da požira najboljšo delavno moč ter jih odteguje produktivnemu delu in koliko da vsled tega trpé vzlasti kmetski in obrtno-delavski stanovi! Kako silne svote denarjev uprav za militarizem morajo plačevati davkoplačevalci! Sploh je militarizem v prvi vrsti kriv sedanjih prežalostnih socialnih razmer v Evropi. Vse to zdi se, da je vladarju bilo pred očmi in zato nekako potrjeno ozirajoč se v lepše dneve vsklikne: „O da bi pač mogel naznaniti svojim narodom veselo odrešilno novico: Konec je sedanjih skrbij in bremen za oboroženi mir! Konec neznosnih davkov, konec reve in nadlog, ki iz tega izvirajo za podložnike!“

Zal, da moramo, trezno motreč sedanje evropske razmere, reči, da so oni časi še daleč in da se mora javno življenje bistveno spremeniti v svojih sedaj veljavnih nazorih. Machiavelizem, sedaj bolj ali manj odločujoč v politiki evropskih držav, mora se odstraniti in njegovo mesto mora zasedati krščanska država. Moč se mora umakniti križu, surova sila, sedaj vsemogoča in odločujoča, krščanskim načelom pravice in ljubezni! In tedaj, a le tedaj odložili bodo evropski narodi bojno orožje ter v bratovskem objemu složno delovali za svoj duševni in gmotni napredek. Takrat še le bo konec sedanjih skrbij in bremen za oboroženi mir!

Odkod — kako — kam?

V.

Kje je doslednost?

Še nekaj moramo opomniti gledé na to zlorabo duhovnih oseb. Slomšek pravi nekje (IV. 58.): „Komur verozakona v srečo ni, on od božjih rečij slabo govori, naj ima še toliko prebrisano glavo.“ In to velja o vas, gospôda! Kolikorkrat zignete katero o veri, vselej se vrezete. V istem stavku, v katerem trdite svoje katoličanstvo

in ljubezen do cerkve, v istem bljujete često najgrše blasfemije. Odtujili ste se v tujini narodovemu duhu, da se ne morete več vživeti v domače slovenske razmere; vera in cerkev in druge pobožne naprave, vse to je vam „stara šara“ in deveta briga, saj nevera je sedaj moderna, in moderni hočete biti vi siloma po najnovejšem kroju. Po vaših nazorih je narodnost nad vero, torej vera le sredstvo narodnosti, torej duhovnik nekaj služnik v tempeljnu narodnosti, kateri naj zažiga kadilo. Kateri katoliški duhovnik je tako aboten in kratkoviden, da bi tega ne uvidel? Torej ne ponajšajte se z duhovniki, češ, ti so naši! Duhovnik je najprej — duhovnik, varuh sijonski, dušni pastir, kakor mora biti i vsak vernik najprej katoličan. Res je, da so bili nekaj duhovniki sotrudniki in podporniki časnikov, ki so sčasoma slekli svojo kožo in se zlevili v liberalne. Da, tudi liberalne časnike (à la „Narod“) so si naročevali v nadi, da odnehajo od svojih napadov na njih stan in cerkev. A čim bolj prizanesljivi so bili prej, tem odločneje so nastopili poslej. Kar je bilo, sedaj ni več in ne bode nikdar več! Zato je zlobno, da vleče liberalna gospôda za seboj imena nekaterih duhovnikov, kateri naj bi bili „častna straža“ liberalni klikki. Ne domišljajte si, da je kak duhovnik že vaš pristaš, ako je morda kedaj s kom iz vaše srede zasebno izpregovoril par prijaznih besed. Vesten duhovnik vé, kje je njegovo mesto v političnih borbah in enskih tehtnih vprašanjih in ne klanja se vašim ukazom ali hinavskemu laskanju. Ako pa morda le kdo „v talarju“ drvi za vami čez drn in strn — habeat sibi! Tudi med apostoli je bil Judež. Hvala Bogu, slovenska duhovščina nima mnogo takih kukavice!

Bili so pa v Slovencih in bodo vedno, upamo v večini, svetni možje, ki se ne dajo izpeljati na liberalne limanice. Bili so možje: Bleiweis, Toman, Costa i. dr. z dušo in telesom vneti Slavjani, a pred

LISTEK.

Nedeljske misli.

XLV

Gospod urednik, presenetila nas je gotovo tudi na Vašo žalost kar čez noč pusta in meglena doba, ko ne boste dobivali dolge in dolgočasne mesece niti pisem niti nedeljskih misli iz kostanjeve sence, kjer se je bajé porodila v leta lepši polovici Vašim znancem marsikatera dobra in dovtipna misel. Zima sili v sobo pri vseh vratih in oknih, linah in špranjah in zopet dobi svoje stare pravice gorki zapeček.

Prava sibirski zima pa gospodinji in vihra tudi na našem takozvanem leposlovnem polju. „Brus“ qua — „Brus“ la! Celo prvi leposlovni list, kakor se nazivlja s ponosom, ne sramuje se poljanskih brusijad. Nikjer ni upa in nade na boljšo letino, ker bolj spretne in marljive ratarje na slovstvenem polju tlačijo vremenske nezgode, druge pa tolaži zavest, da za spomeniško ploščo na rojstveni hiši zadošča tudi jedna tiskana pola.

V taki mrzli dobi „inter arma“ moramo hočeš ali nočeš biti zadovoljni tudi z vrabcem, ako ga političen lovec ustrelji z jeklenim orožjem in nam predstavi na mizo za fazana ali Martinovo gos.

V politiki sedaj ne opravljamo družega, kakor prave pravcate „bilje“ na novem groblju Staročehov,

katerim stražijo spomenike njihovi „mladi“ in v rokah drže mrliske liste državnega prava, za katero hočejo živeti in umreti — s pipo v zobeh.

Doslej še ne moremo preračunati, koliko bodo koristile češkemu narodu „mlade bilje“ in če pride za sedanjim „dies irae“ praznik narodne „aleluje“, le to vemo, da najdebelejše in najtrše glave ne podró državnih zidov, katere je zgodovina zgradila s kostimi in krvjo avstrijskih narodov. Mi, Slovani imamo že od rojstva trda čela in močne živce, zato se tudi po vsi pravici zanašamo na svojo moč, ki ne bode podlegla časov sili, dasiravno se zbrusijo ob trdi skali mladočeški buzdovani in si polomijo kopja mladoslavenski strategji.

Železni Bismarek je večkrat trdil, da v politiki doslednost v načelih ni politična, da strategija in poznanje sveta premore vse in da le vspeh vstvarja politike, a ne načelo bojevanju. Pravi politiki se torej ne zaletavajo v zid, temveč previdno in modro pridejo skozi stranska vrata v trdnjavo.

Ker Slovenci doslej še nismo dovršili črne šole visoke politike, temveč hodili le po trnjevi poti v šolo vednega trpljenja, ne škodi torej, če se začasno še obračamo po akademickem vetru, saj vetrovi se pogosto menjavajo ter ne zvrčajo kozolcev in dimnikov. Kdor pa seje vihar, ta ne pomisli, da viharji razkrivajo hiše, s korenino izdirajo stara drevesa in v svojem vrtnu pokončajo mnogo nedolžnih bitij

poleg grešnikov. Sicer pa mene veseli mala praska na političnem polju, in ne smilijo se mi mnogi razdrapani obrazi, ker kot optimist še vedno upam, da se vreme zvedri in zasije svetlo solnce na višnjem nebu.

Le to obžalujem, da se na javnem trgu ljudskega mnenja tako po ceni prodajajo tersitske ostroge in da marsikateri „zaslužni“ prvoboritelj išče povsod le sebe in svojo slavo ter s kopiti političnega svojega vranca tepta v blato bednega prosjaka — narod svoj.

Sviftijanec.

Mozaik.

Uvod.

Slavno občinstvo opozarjam pred vsem, naj ne pričakuje ničesar posebnega! Posebnosti so le na Tolminkem, kakor srečno življenje le na Madjarskem. Zato je najbolje, da ostroumna gospôda, katera misli, da je vstvarjena za zabavljanje in pomnoževanje psovk na tem žalostnem svetu, ne bere teh vrstic.

Čast jim, tem duhovitim grenadirom na duševnem polju, kateri so preprečili za vse večne čase jednoličnost zmerjajočih se Slovencev. Kdor je le količkaj napredoval s časom, je lahko mirnega srca,

vsem verni katoličani. O Bleiweisu nam ni treba govoriti; „Novice“ dovolj govore o tem; o Costi pa smo že prejeli naveli nekaj njegovih iskreno katoliških izjav. Kdor pa hoče spoznati L. Tomana kot katoličana, čita naj njegov životopis, zlasti o tolažbi njegovi povodom smrti ljubljene soproge Josipine in o njegovi lastni blaženi smrti. Res: tako tolažbo pošiljajo nebesa le vernim katoličanom in tako umira le katoličan, ki je čelo življenja posvetil Bogu. Zapišite si, liberalci slovenski, odkod pričakuje on blagor domovini:

„Le znad križa se zasveti
Pravi grb — za Slavjane!“

Ali čujete tu iste besede, katere je videl nekdanji Konstantin zapisane na nebu okolu križa: „In hoc signo vinces!“ Gospóda, učite se od takih mož i verske i narodne zvestobe! O vseh navedenih domoljubih slovenskih, duhovnikih in neduhovnikih, pa si dostavite besede pesnikove:

„A mi postavimo spomin mu tak,
Da slednji skuša biti mu enak!“

Gospóda, ako izpolnite ta nasvèt, hitro se bo polegel po domovini vihar in z zedinjeno močjo bomo orali na narodnem, po domačem prepiru že dokaj opustošenem polju.

Ko bi ne poznali že do dobra vaše nedoslednosti in breztačnosti, čudili bi se, da ne uvidite, da preslavljaajoči one zaslužne, vrle može sami sebe bijete v zobe. Kakim načelom so se klanjali slavljenci, dobro vémo, in kakim načelom se klanjate vi, je očitno vsemu svetu. Da blagi pokojniki niso odobravalí teženj in skokov mladoslovenskih zaletal, temveč se jim odločno protivili in jih grajali, da je prišlo med „mladimi“ in „starimi“ do popolnega razpóra, to tudi ni neznano. In sedaj preslavljate svoje nekdanje nasprotnike, katerih politika in načela vam nekdanj niso ugajala, zoper katere se še danes borite. Gospóda, kje je doslednost? Ali na uvidite, da preslavljaajoči spomin onih veljakov, n. pr. Bleiweisa, Tomana, Einspielerja, Trstenjaka i. dr. sami priznavate, da niste na pravem potu? Ali ni torej res, da zapeljujete Slovence? Slovenci, ki slepo tekata za „Narodovo“ gardo, ali vidite, kake vodnike imate? Kako ti ljudje zastopajo svoja načela?

A temu se ni čuditi! Stranka mladoslovenska je še jako mlada, še polnoletnosti ni dosegla. Saj se je izcimila prav za prav še-le 1872. leta. Povedali smo že prej, kako so se jeli tedaj nekateri vladohlepni mladiči „puntati“ in skušali „očeta“ in njegove učence iz hiše čez prag zagnati, da bi sami vzeli vajeti v roke. Dolžili so jih, da so ti krivi razdora. A umrl je oče Bleiweis, umrli so Costa, Lesar, Ulaga in drugi „nebodijihatreba“, ki so jim kalili vodo, mir pa se le ni še vselil v domačo hišo. Odkod to in zakaj? Costa je povedal v zrok v istem hipu, ko se je Slovenija dejansko razcepila v dva tabora, 26. septembra 1872. Konservativcem je bilo staro géslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ cel program, nasprotniki pa liberalci, ki so si letos sami nadeli ime „napred-

njaki“, nezadovoljni z vero, zvarili so si novo géslo: „Vse za narod, svobodo in omiko!“ Dr. Razlag pa je z izjavo, da v tem programu ne najde nevarnosti veri, indirektno potrdil Costove besede. Najbolj pa je to potrdilo ono drzno godrnjanje nekaterih mladičev, ki se je ponovilo, kolikokrat je kdo zihnil o „veri“. Ako se „novopečena“ stranka res ni izneverila staremu slovenskemu géslu in se vedno bistveno strinja z njim, čemu u so torej novo skovali? Povsem smešen je bil tu vsak izgovor, ker vsakemu je jasno, da je gospode ono bodlo v oči, česar so se v svojem géslu ognili. Vera! Hinc illae lacrimae! Boj radi te velevažne točke, ki stoji v našem programu na prvem mestu, ponavlja se od tega dné v Slovencih, oziroma na Kranjskem, vsak dan.

Le en slučaj! Ko je 1883. leta naš mili cesar obiskal našo deželo, počastil je svojim pohodom tudi neko mesto, ki že od davna slovi kot radikalno-liberalno in se s tem tudi pri vsaki priliki hvali. Na krasnem slavoloku pri vhodu v mesto je stal napis: „Vse za dom in cesarja!“ Konservativna manjšina meščanov je interpelirala župana, zakaj je izpustil iz napisa „vero“. Župan, znan kot odločen liberalec, jih je potolažil: „To se že po sebi razume, da smo vsi za vero, saj nimamo, ajdov med seboj!“ Krepko tolažilo, kaj ne? Takih zanimivih in poučljivih dogodbic bi mogli še mnogo navesti, a preje omenjeni dovolj pové.

Izgovarjajte se, kakor hočete, tajite, kolikor vam ljubo, prepričali pa nas ne bodete nikoli, da ste „in puncto“: „veri“ zanesljivi ali vsaj strpljivi! Čemu toliko besedičenja, čemu toliko pisarjenja: „Mi smo katoličani, mi vemo, kaj velevalo verske dolžnosti!“ ko se v dejanju kaže, da vaše glasilo v zagrizenosti zoper katoliško vero in cerkev, zoper papeža in duhovnike čisto nadkriljuje najzlobnejše čifutke liste. List, ki se drzne zapisati: „Prej ko se uniči ta klerikalno-jezuitski z maj, boljše za nas“ (4. maja t. l.), ne sme več črhiniti, da ima iskrico krščanstva v sebi. Vrh tega je to ena najnedolžnejših izjav „Narodovih“. Ko bi hotel naštevati vse njegove blasfemije! Za glavo bi se prijeli vi, poštenjaki slovenski, in vzdihnili: „Je li to pri Slovencih mogoče?“ Da, Slovenci, daleč so zašli, daleč, mnogi izmed nas! Dvomljivo je, da najdejo še kdaj pravi pot.

Sreduje šole.

(Govor poslanca Karola Kluna v državnem zboru dné 6. novembra 1891.)

Pred vsem prosim, gospóda moja, da mi ne zamerite, če bódem govoril o stvaréh, o katerih se je že večkrat govorilo v tej zbornici. Dobro véim, da ni prijetno poslušati, kar je kdo že večkrat slišal, ali verjemite mi, gospóda moja, da je za nas še neprijetneje, stare pritožbe ponavljati in izpostavljati se nevarnosti, da smo zbornici nadležni in dosežemo baš nasprotno, kar bi želeli.

Dovolj že poznate zahteve, katere so stavili zastopniki slovenskega naroda v tej visoki zbornici

Danes pričenjam. Kako dobro mi godi, ko se zamislim v daljno dóbo druge izdaje Kleinmayrove slovstvene zgodovine, koder bo tudi meni in mojemu mozaiku odločeno častno mesto, ko vidim v duhu slavnostni dan, ko se bo odkrila slavnostna plošča na naši stari koči, in žejni *) narod prisluševal navdušeni besedi govornikovi. Slavili me bodo, mene in moj mozaik.

Govor ališim v duhu. Tako nekako se bo glasil: „Slavna gospóda! Prva in najvažnejša stvar na tem svetu je dobra razdelitev. „Qui bene distinguit, bene docet.“ Kdor vé prav razdeliti ljudi, je dosegel vse. In zato poslušajte, slavna gospóda! Ljudje se ne delé v moške in ženske; to je popolnoma postranska delitev. Marveč delé se v tiste, ki pišejo podlistke, in v tiste, ki jih ne pišejo. Med prvimi je pa prva vrsta tistih, ki pišejo mozaik, in druga, ki ga ne pišejo. Med prvo pa spada naš slavljeneč, katerega neumrlo ime proslavlja ste prihiteli z gorá in iz dolin, iz mest in iz vasij, iz vseh krajev naše mile domovine.“

In gromoviti „živio“ ima tu zavladati mej duhovito poučenim poslušalstvom.

Ker nočem segati v svete pravice slavnostnega govornika, zato prestanem. Zraven končam tudi svoj uvod.

*) Kdor bi se spodikal nad to besedico, naj čita: željni.

gledé na šolstvo. Če letos zopet izpregovorim o tem, mi dáje k temu pogum stari pregovor: „Gutta cavat lapidem, non vi sed saepe cadendo“. Letos je pa še moja posebna dolžnost, da izpregovorim o teh stvaréh, ker sta ožja šomišljenika v budgetnem odseku bila zadržana, da nista mogla o njih izpregovoriti, in bi se iz molčanja utegnili sklepati, da smo se že naveličali teh zahtevanj, ko v resnici mi ne odstopimo za nič od svojih zahtev.

Kdor je pravičen in nepristransk, priznati mora, da smo se v zahtevah svojih ozirali vedno na obstoječe razmere in pa na državne koristi, kajti zahtevali smo le slovenske paralelne razrede na zavodih, namenjenih slovenskim otrokom. Ta zahteva je tembolj opravičena, ker so se slovenske paralelke, katere je osnoval prejšnji učni minister, dobro obnesle, kakor je priznala učna uprava sama.

Italijanski zastopniki stavili so jednako zahtevo zastran italijanskih paralel na gimnaziji v Gorici, katero pohaja italijanska mladina. Mi smo njih zahteve odkritosrčno podpirali, ker mi jim privoščimo, kar sebi želimo, ker mi zahtevamo jednako pravico za vse in je nikomur nočemo kratiti.

Visoka učna uprava je opetovano v budgetnem odseku pa tudi v zbornici obetala, da hoče dovoliti, da se zaporedoma osnujejo slovenske, oziroma italijanske paralelke. Žal, da je dosedaj ostalo le pri lepih besedah. Celje, Gorica in Trst zamán čakajo na tako vravno tamošnjih srednjih šol, da bi slovenska mladina, ki je v Celju in v Gorici vendar v večini, oziroma italijanska mladina, mogla se izobraževati v materinščini, kar je vendar v državnih osnovnih zakonih slovesno zagotovljeno. Da, celó kaže se, kakor bi že obžalovali, da so deloma dovolili to zakonito zajamčeno pravo, in bi že radi preklicali, kar so dozdej storili; kajti v Mariboru osnovane takoimenovane slovenske paralelke se bistveno razločujejo od ljubljanskih slovenskih paralel. Če se pa hočejo slovenske, oziroma italijanske paralelke morda celó tako osnovati, kakor se je zadnji čas poskušalo v Gorici, kateri poskus se je, zdí se mi, opustil, potem bi slovenske, oziroma italijanske paralelke pač ne imele nobene vrednosti in ostale mrtvorjeno dete. Če bi se ves pouk v materinščini omejil le na materinščino kot učni predmet in morda še na veronauk in zemljepis, potem se pač o slovenskih, oziroma italijanskih paralelkah prav za prav še govoriti ne more. (Tako je! na desnici.)

Poleg tega pa moramo omeniti, da od učencev, ki se oglasé za slovenske paralelke, zahtevajo jednako znanje nemščine (Čujte! Čujte! na desnici), kakor od kandidatov za nemške paralelke. S tem se je pa vzel ves pomen olajšavi, ki se je hotela dati učencem, kateri še niso nemščine dosti zmožni. (Res je! na desnici.)

Visoka naučna uprava si jako prizadeva, da izvede reformo srednjih šol, in zato zasluži vso hvalo in priznanje. Mislim pa, da bi si ne pridobila nič manj hvale, pa gotovo več zasluge, ko bi preustrojila srednje šole tako, da bi ugajale potrebam in željam posamičnih narodov. (Dobro! Dobro! na desnici.)

Postopanje, kakoršno je sedaj priljubljeno učni upravi, pa more vzbujati le nezadovoljnost narodov. Če se sprava, sporazumljenje narodov, katero želé vsi pravi rodoljubi, ne bode doseglo, moramo, verjemite mi, to v veliki meri zapisati na rovaš naučne uprave (Prav res! na desnici), ki se pri svojih odločbah ravna po vseh mogočih političnih ozirih, najvažnejši politični ozir, zadovoljitev narodov, pa popolnoma v nemar pušča. (Poslanec dr. Trojan: Izvršitev ravnopravnosti!) (Dalje slédi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. novembra.

Notranje dežele.

Razgovor o verski šoli v državnem zboru. Predarelski poslanec Kohler je dné 10. t. m. pri budgetni razpravi o ljudskih šolah govoril o potrebi verske šole za katoličane. Odkar so škofje — rekel je — izjavili zahteve cerkve gledé na šolo, zlasti na ljudsko, vémo, kaj je vsakemu katoličanu vestna dolžnost. Pot nam je sedaj popolno jasna in po tej poti moramo hoditi. Čudno je bilo slišati nedavno v državni zbornici, da so se sedaj nekako pomirili duhovi gledé šolskega vprašanja. To je popolno napačna misel. Ako ima namreč katoliška cerkev v Avstriji pravico samostojnosti, mora tudi pravico imeti, vzgojevati katoliško mladino po svojih

(Dalje v prilogi.)

da se mu ne more prigoditi to, kar se je prigodilo pred leti našemu sosedu Kožuhu,

Mož je bil pijan in jezen. Sedel je na klopi pred hišo in se hudoval nad tastom. Bitnost njegovega hudovanja je bila v odločnem ponavljanju imena znanega kopitarja iz živalstva.

„Osel, osel, osel“ itd. je prihajalo celih osemnajst minut iz njegovih ust na moja ušesa. „No, vidi se, da ni politično-izobražen, sicer bi se tako borno ne ponavljal,“ — sem si mislil.

Sedaj se nam ni več bati: taki prizori se ne morejo dogajati mej občinstvom, ki se zanima za novejšo slovensko slovstvo.

Lepo je, kdor ima jasen namen svojega tavanja po zemlji. In namen: poučevati narod, kako se zabavlja, kako se psuje, kako se zmerja, bodriti ga v temeljnih pojmih sedanje politike: v „breznačajnosti“, v „obskurnosti“, v „lizunstvu“, v „ciničnem pesimizmu“, — je tudi namen! Zato čast možém, ki so si ga zapisali na prapor svojega vojskovanja. — S temi možmi pa ni dobro pibati kaše. Svarim jih še jedenkrat, naj se ne silijo prebirati teh vrstic.

Sedaj, ko že vsaka šema piše pod- in nadlistke, po-, do-, poto- in životopise, po-vesti in poezije, sem si mislil tudi jaz, čemu bi se ne pokazal, čemu bi ne dokazal, da sem se tudi jaz naučil pisati. Pišem sicer grdo, a pišem vendarle.

načelih. Verska šola je torej pogoj, da je katoliška cerkev neodvisna; brezverska šola je mogoča le v državni cerkvi in je torej napad na svobodo cerkve. — Nadalje se je poslanec opravičeno pritoževal nad birokratizmom, ki prevladuje pri sedanjem šolstvu in ki v nepotrebnih, nakopičenih pisanjih išče idejal sedanje šole. Da se to odstrani, želeli je, da v ta namen skupno delujejo družina, država in cerkev. Kmalu treba vrediti šolsko vprašanje, sicer utegne postati prepozno. Naj bi se pa naši državniki ne prepričali prepozno, da je cerkev najboljša vzgojevalnica narodov.

Delegacija. Pri vsprejemni delegaciji se je cesar izrekel proti staročeškemu delegatu Pollaku, da ga veseli, da je on mej tistimi Staročeši, ki hočejo delati za spravo. Sprava je načelo, ki se bo moralo uveljaviti. To se pa ne more reči o načelu, za katero se slednji dan govoré prazne fraze. — Poslednje besede bile so naperjene proti Mladočehom, ki iz njih lahko posnamejo, da nimajo pričakovati uspehov.

Hohenwartov klub. Glasilo „Narodne Tiskarne“ kvasi zopet, da se v Hohenwartovem klubu ne postopa z vsemi enako. Seveda dokazov za to ne more navesti, ker jih nema. Hohenwart gledé na sedanjí neugodni položaj zares nekoliko zadržuje vse frakcije svojega kluba, ne le slovenske. Zaradi tega sta že letos dva nemška konservativca izstopila iz njegovega kluba. Kdor je nepristransk, bode rad priznal, da klub od zadnjih volitev za teženje konservativcev ni več storil, nego za Slovane. Nekatera katoliška „odločna“ glasila pa klub obirajo, da gleda le na slovanske težnje, v verskem oziru pa ničesar ne stori. To pač dokazuje, da klub ni pristransko postopal, temveč le vsled neugodnih razmer postopa zmerno in previdno. Pred vsem je moral gledati na to, da odvrne levičarsko vladó, da Slovani pa tudi nemški konservativci ne izgubimo tega, kar smo pridobili za Taaffejeve vlade.

Vlada. Kdor čita naše napredno glasilo, misli morda, Bog vé, kaj je vlada poslednje mesece vse storila proti Slovincem, da nakrat ni več vredna podpore. V resnici bi pa težko našli kak drug poseben dogodek, kakor prepoved shodov na Koroškem in pa morda dogodek v Novem Mestu, vsi drugi dogodki so pa še iz prejšnjih časov, ko je po mnenju naših naprednjakov vlada bila še vse časti vredna. Omeniti moramo, da tudi ni res, da Taaffe popolnoma prezira slovanske težnje. Baš za Istro je ukazal zadnji čas, da morajo okrajni glavarji slovanskim občinam slovanski popisovati. Nam se zdí, da je vsa stvar pri starem, poprej je bilo težko, vlado pripraviti, da bi nam kaj dovolila, sedaj je pa tudi. Po tem takem se še o kakem posebno premenjenem postopanju vlade sedaj težko more govoriti.

Poljak. Tudi pri nas mnogim ni prav, da se Poljaki nečejo zvezati z Mladočehi. Očitajo jim, da hodijo s Hohenwartovim klubom le zaradi decentralizacije železnic. To mora pač zapisati le človek, ki politike prav nič ne pozna. Decentralizacija železnic je jako malo odvisna od parlamenta. Glavna ovira je le v vojaških krogih. Naj vojaški krogi dovolijo decentralizacijo, ni Poljakom treba imeti najmanjše skrbi za večino. Radi bodo za njih zahtevali glasovali levičarji, če se le hočejo z njimi združiti. Levica je dala Galiciji posebne predprave, dovolila bi ji tudi decentralizacijo železnic, če jo le Poljaki hočejo podpirati. Pa tudi Mladočehi bi glasovali za decentralizacijo, če jim le Poljaki prijazno namignejo. Nikdo jih ni prosil, pa so tudi glasovali za odpis galiskega odveznega dolga z drugimi desničarji, ravno tako bi sedaj tudi za decentralizacijo železnic, tembolj, ker je decentralizacija prav v smislu njih programa. Poljakom se torej za večino v tej stvari ni bati, če le premagajo težave drugod. Mi ne bomo opravičevali poljske politike, ali da je malo bolj idealna, nego se navadno misli, skusili so že Mladočehi, zlasti Herold.

Dunajska parobrodna družba. To vprašanje je jako kočljivo in težavno stališče bodo imeli poslanci. Tu gre za podporo družbe, ki je s slabim gospodarstvom zagazila v slabe denarne odnošaje. Dobiček družbe seveda dobivajo bogati židovski delničarji. Podpora bi bila torej židom v korist. Na drugi strani je pa pomisliti, da je ta družba jedina večja avstrijska parobrodna družba na Donavi. Naj bi prenehala, bodo pa Madjari z državno podporo hitro osnovali kako večje podjetje in vso vožnjo prevzeli v roko, deloma bi pa Gagarinova parobrodna družba razširila vožnjo po Donavi, kar bi gotovo ne bilo naši trgovini v korist. Jako čudno stališče zavzemlje v tej zadevi nemškoliberalna stranka. Seveda bi rada, da država podpira podjetje, ki je prav za prav v rokah njenih pristašev, vendar hoče nekako nasprotovati, da bi Taaffeja prisilila, naj v ministerstvo pokliče nekaj njenih pristašev. Ta stvar je torej težavna v narodnogospodarskem in političnem oziru in treba bode velike previdnosti, da se ugodno reši.

Dalmacija. Več dalmatinskih Italijanov se je menda po posredovanju generalnega konzula v Dubrovniku obrnilo do italijanske vlade, da bi osnovala italijansko šolo za Italijane, živeče v Dubrovniku. Vlada bode baje uslišala to prošnjo, če temu pritrdi avstrijska vlada. Ta prošnja ima pač le na-

men svetu pokazati, kako se zatirajo Italijani v Dalmaciji. Šola bi seveda bila v prvi vrsti za italijanske podložnike, ker pa teh ni dosti v Dubrovniku, vabili bi vanjo tudi druge, zlasti hrvatske otroke.

Vnanje države.

Rusija. Francoski državnik, bivši minister vnanjih zadev, Barthelemy Saint Hilaire, je poslal rumunskemu „Globulu“ pismo, v katerem dokazuje, da je Rusija sovražnik Rumunije in slovanske ter velika nevarnost za zapadno Evropo. — Saint Hilaire je zmiren republikanec, jako trezno misleč mož. Njegovo pismo bode morda v Rumuniji napravilo kaj vpliva, ker je prišlo baš sedaj, ko se preustrojujejo stranke.

Nemčija. „Hamburger Correspondent“ pozivlja vse stranke, da se združijo proti socijalni demokraciji. Napredek socijalnih demokratov je vsem jako nevaren. Seveda je vprašanje, če bode opomin hamburškega lista dosti pomagal. Posebno prijazna sicer javno ni nobena stranka socijalnim demokratom, ali ob volitvah pa se vendar z njimi marsikatera rada pajdaši. Na skrivnem pa nekateri židje celó podpirajo socijalne demokrate, kar se dobro opazja.

Brazilijska. Vlada je v veliki zadregi. V raznih krajih je vstaja. Potreba bi bilo vojakov, pa jih nimajo. Vsa brazilijska vojska šteje le 28.000 mož, kar je gotovo premalo za tolikšno državo. Govori se, da hoče vojska proglasiti Fonseco za dosmrtnega diktatorja. Druge vesti pa zatrjujejo, da se misli na obnovenje monarhije. Denarne razmere so tako slabe, da že mislijo opustiti vsa poslaništva. Bančni guverner se je odpovedal zaradi zamotanih finančnih razmer.

Izvirni dopisi.

Iz Vipavske doline, dné 12. novembra. (Udanostno pismo.) — Duhovniki vipavske dekanovine so imeli 20. pr. m. drugo letošnjo pastoralno konferencijo. Pri tej so po izvršenih zaukazanih obravnavah podpisali po soglasnem navdušenem sklepu udanostno pismo do ljubljenskega prevz. gosp. knezoškofa ljubljanskega, katero je, kakor čujemo, preč. gosp. dekan Matija Erjavec prevzvišenemu vročil. V poslanici se gg. duhovniki pristrčno zahvaljujejo, da je prevzvišeni vpeljal, oziroma zopet oživil plodonosne pastoralne konference, po katerih se pereča vprašanja, tikajoča se časovnih razmer v pogledu na dušno pastirovanje, temeljito razmotrivajo, vez bratovske solidarnosti uvrščujo ter spajajo moči posameznikov k enotnemu delovanju. In res! Bratovske solidarnosti je treba duhovnikom vzlasti v sedanjosti, ko vidimo in čutimo, kako nekateri našinci tekmujejo, da bi duhovniški stan ogrdili s sumničenjem, natolcevanjem, obrekovanjem, s hudobnim pretiravanjem in generalizovanjem dejanskih nedostatkov, da bi ljudstvo duhovnikom odtujili in tako tem lože za liberalizem vzgojili.

Prav posebno boli vipavske duhovnike, da so nekateri našinci že tolikrat kij zavijtili nad vzvišeno osebo prevz. gosp. knezoškofa ter jo uprav brezobzirno-naprednjaško tirali pred javno sodišče svojih malodostojnih glasil. Ali se morda ti zaslepljenci zavedajo posledic svojega do sedaj mej našim narodom neobičajnega postopanja, ali pa jih vodi le slepa strast? Žal, da moramo misliti, da delajo tako prav zavedno in premišljeno po besedah svetopisemskih: „Percute pastorem et dispergentur oves“ — udari pastirja in ovce se bodo razkropile. Preko duhovnikov, škofov, papeža in cerkve padejo njihovi udarci na vero, ki je veljala v našem narodu od pamtiveka za steber in sicer za prvi izmed treh, na katerih je slonela do sedaj pristna vrlina naroda našega. Vipavski duhovniki živo obžalujejo in odločno obsojajo tako početje tako z verskega, narodnega stališča. Ob enem se pa, solidarni med seboj tesno z vso udanostjo oklepajo vzvišene osebe goreče ljubljenskega nadpastirja, katerega nekateri mladoslovenski nehvaležneži z nečastnim orožjem krivičnega sumničenja in natolcevanja grdo napadajo, njegovo plemenito višjo pastirsko delovanje mej narodom našim sumničijo in hudobno žalijo njega, duhovnike in z njimi vse verne Slovence. — Prav tako: Vipavski duhovniki so s tem pismom pokazali, da se dobro zavedajo dolžnostij svojega stanu v žalostnih časovnih razmerah. — Kakor čujemo, so vipavski gospodje od prevzvišenega dobili že tudi vsodbujajoč odgovor, o katerega vsebini pa dopisnik še ni mogel ničesar poizvedeti.

—r.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. novembra.

(„Matica Slovenska“) vabi na XC. odborovo skupščino v sredo dné 25. novembra 1891. leta ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem Trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika LXXXIX. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Posameznosti.

(Iz državnega zbora.) Včeraj se je nadaljevala obravnava o proračunu naučnega ministerstva. Pri naslovu „ljudske šole“ je govoril preč. g. kanonik Klun.

(Retour!) „Slovenski Narod“ se v včerajnji številki huduje, češ, da brskamo po konfiskovanih številkah njegovih in odgovarjamo na notice, ki so bile ondu natisnene, kar je seveda grozno nelojalno. Radikalni „galantuomo“ pa sam dobro vé, da izvemo o konfiskaciji njegovega trobila stoprav drugi dan zvečer, ko je naš list že izšel, kar se je tudi v tem slučaju zgodilo. Sicer pa smo odgovarjali na nekonfiskovane notice, katere je „Narod“ drugi dan zopet objavil. Zato pošljemo nazaj „nelojalnost“, ki je posebno v čislh ravno pri težakih radikalnega glasila.

Občinski svet Ljubljanski ima prihodnji torek, 17. dan novembra, redno rejo. Dnevni red priobčimo pozneje.

(Osebná vest.) Č. g. Jakob Lebar, kapelan v spodnji Idriji, je imenovan za farnega vikarja v Črnem Vrhu nad Idrijo.

(Promoviran) je bil dné 7. t. m. na dunajskem vseučilišču č. g. Hilacij Zorn, c. kr. profesor na goriški realki.

(Umrli) je minoli torek v Gorici č. g. Miha Cenčič bivši vikarj v Desklah, star 75 let. N. v. m. p.!

(Iz Planine) na Notranjskem se nam poroča: Te dni biva v naši graščini kot gost pri svoji sestri, kneginji Windisch-Graetz, princ Januš Radziwill z Litvanskega v Rusiji. — Knez Windisch-Graetz pa se je odpeljal s svojim telesnim lovcem na fazanji lov, ki sta ga priredila kneza Clary in Lobkovic na Češkem.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode predstavljala veseloigra v treh dejanjih „Ženski boj.“ Spisala G. Scribe in Legoué, poslovenil R. P.

(Poročil) se je danes v Šoštanju g. Fr. Demšar, c. kr. okr. tajnik v Postojini, z gospico M. Orlovo.

(Iz Opatije) se poroča, da se te dni tija pripelje cesaričinja vdova nadvojvodinja Stefanija in ondu ostane tri tedne.

(Družbo sv. Cirila in Metoda) je njena najmlajša podružnica, t. j. 8. t. m. osnovana ženska podružnica v Št. Juriji ob južni železnici vzradostila že koj sv. Martina dan z dološiljativjo v resnici velikega doneska 200 goldinarjev, koje si je kot svoj čisti dohodek nabrala do 9. t. m. — Ko ta požrtvovalni čin svoje prve ženske podružnice med štajerskimi Slovenci oznanjamo Slovenstvu, izrekamo najtoplejšo zahvalo domoljubnemu njenemu prvemu častitemu načelnistvu ter njega bodrilni izgled priporočamo Slovenkam in Slovincem v posnemo. Nedo se ež e ne pa so dosedaj na listih naše kronike šentjurske Slovenke v tem, da so sicer brezdvombeno nevešč latinščini — vendar do danes najbolje prevésti znale latinskega reka istinitost v slovenski jezik — namreč: „Dvakrat dá, kdor hitro dá.“ Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Pobiranje užitnine od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa za Kranjsko) se bode v davčnih okrajih Brdo, Trebnje, Litija, Metlika, Idrija, Krško, Kočevje, Velike Lašice, Rateče, Kamnik, Kostanjevica, Radovljica, Zatičina in Tržič za leto 1892. in pogojno tudi za leti 1893, in 1894, na javni dražbi v zakup dalo. Izključna cena za leto 1892., oziroma za leto 1893. kakor tudi za leto 1894., iznaša za davčni okraj: Brdo 6100 gld., Trebnje 2700 gld., Litija 18700 gld., Metlika 6400 gld., Idrija 13200 gl., Krško 9400 gld., Kočevje 12200 gld., Velike Lašice 4332 gld., Rateče 5500 gld., Kamnik 14800 gld., Kostanjevica 5800 gld., Radovljica 9000 gld., Zatičina 5200 gld., Tržič 5000 gld., Dražbena obravnava so bode vršila dné 3. decembra 1891, l. ob 10. uri predpoldnem pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v

Ljubljani, in se bode tedaj zakup za vsak zgoraj imenovani davčni okraj posebej izklicaval. Zakupninski pogoji pregledajo se lahko pri c. kr. finančnem vodstvu v Ljubljani, pri c. kr. kontrolnih okrajnih vodstvih finančne straže in pri vsakej c. kr. davkarji ob navadnih uradnih urah, nazočili se bodo ponudnikom tudi pri dražbi.

(Konferenca škofov na Dunaju.) V četrtek dopoldne so od 9—12. ure zborovali razni odseki; skupna seja pa je bila popoldne od 4—6 ure. Ravno pred sejo došel je iz Rima papežev odgovor na udanostne poslanice, katero so brzojavnim potom izrazili Leonu XIII. na Dunaju zbrani avstrijski škofje. Odgovor se glasi: „Iskrene izjave ljubezni in udanosti, katere so izjavili zbrani škofje avstrijski, so zelo prijetno razveselile sv. Očeta, ki jim, zahvaljujoč jih zato, podeli v ljubezni svoj blagoslov. — Kardinal Rampella.“

(Šentjakobska trnovska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) napravi v nedeljo, dne 22. novembra t. l., ob 6. uri zvečer v prostorih Virantove gostilne občini zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev podružničnega načelnikstva. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. Po dovršenem zborovanju domača zabava, srečolov in petje. — Ko temu zboru najljubšeje vabi ude in prijatelje društva. — odbor.

(Izpiti za učiteljsko usposobljenje) so se vršili, kakor smo že poročali, v ponedeljek in torek na tukajšnjem c. kr. učiteljskem Slovenski nalogi sta se glasili: 1) „Kako in kedar izvršuj učitelj svojo kaznovatno oblast, da kazni doseže namen svoj?“ 2) „Sestava in področje okr. šol. sveta.“ Iz zgodovine ni bilo ne duha, ne sluha o slovenskem domovinolovju, pač pa naloga, O reformah cesarja Jožefa II.“

(Čitalnica v Spodnji Šiški) vabi na Martinovo veselico, katero priredi v nedeljo dne 15. novembra 1891. l. v prostorih Koslerjeve zimске pivovarne v Spodnji Šiški s prijaznim sodelovanjem odličnih članov slavnega „Dramatičnega društva“ ter c. in kr. vojaške godbe domačega pešpolka baron Kuhn števila 171. — Vspored: 1. Hr. Volarič: „Kvišku bratje“, poje moški zbor. 2. Hr. Volarič: „Le pevaj ptičica“, poje mešani zbor. 3. P. H. Sattner: „Na planini“, poje moški zbor. 4. A. Šohor: „Zvezda“, poje mešani zbor. 5. Hr. Volarič: „Ljubav“, poje moški zbor. 7. Hr. Volarič: „Pogovor z domom“, poje mešani zbor. 7. B. Atanec: Burka v jednom dejanju. Češki spisal. dr. J. Štolba. Preložil Ign. Borštnik. 8. Prosta zabava. — Pred „besedo“, mej posameznimi točkami, in pri zabavi svira vojaška godba. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. — Vstopnina za osobo 50 kr. Častiti društveniki so prosti.

(Idrijska cesta.) ki drži od Sv. Lucije na Goriškem do Idrije, je sprejeta v državno upravo. Država je prevzame 1. julija 1892. Za vravno ceste je proračunjenih 100.000 gld. Za baško ceste je za prihodnje leto dovoljenih 15.000 gld.

(V Boleu) na Goriškem so se po dolgem boju odkrili prejšnjega župana Jonka. Dne 9. t. m. je bil županom izvoljen g. Anton Šulin, podžupani pa so gg. Fr. Foniz Dora, A. Mlekuz s Kala, A. Dusejva, A. Strausgith, J. Mihelič in A. Mlekuz iz Bolea.

(Pežar) je nastal v torek popoldne v vasi Ravne na levem bregu Soče nad Kobaridom. Pogorelo je 21 hiš, mnogo gospodarskih poslopij in ves živč. Zgorela je tudi neka žanica. Gasilci so z velikim trudom obvarovali le sedem hiš.

(Nesreča.) Nedavno je šla osobénka Marija Zajec iz Kompolj pri Litiji s svojim petletnim sinom v hosto po drva. Kar je bilo hladno, zakurila je ogenj ter se oddaljila. Ko se otrok greja pri ognju, uname se mu obleka ter se tako zelo opeče, da je čez nekaj ur umrl.

Telegrami.

Dunaj, 14. novembra. Včeraj Klun o ljudskem šolstvu ostro govoril; minister Gautsch odgovarjal mu nezaslišano v nemškem zmislui. Danes odgovarjal Šuklje z velikim vtisom v celi zbornici, ki stoji pod vtisom slovenskega vprašanja. Stvar utegne imeti velike posledice.

Dunaj, 14. novembra. Govorniki, ki vsled sklepa debate zgubé besedo, predložé

resolucije, ki se izročé budgetnemu odseku, med njimi resolucijo o znižanju šolske dolžnosti na 13. leto. Šuklje (generalni govornik contra) med glasnim odobravanjem slovenskih in mladočeskkih poslancev ugovarja večrajšnjim nepričakovanim in nezaluženim trditvam naučnega ministra. Slovenski narod se ne dá ostrašiti ne s pretenji, ne z nasilnimi naredbami in vé sedaj, da od sedanje vlade nema ničesar pričakovati. To je tembolj obžalovanja vredno, ker se s tem odbijajo zmerni elementi in gladi pot Mladosloveneem. Na tak način more poleg klica po češkem državnem pravu v zbornici kmalu doneti glas po državnem pravu Jugoslovanov. Slovenci vsprejmo vsiljeni jim boj kot jeden mož brez lahkomišelnosti in brez najmanjšega strahu. Bog tudi v prihodnje ne bode dopustil, da propade slovenski rod. — (Demonstrativna pohvala med Slovenci in Mladočehi, nemir na levi.) — Proti izvolitvi dr. Laginje je vložen ugovor in izročen legitimacijskemu odseku. — Ghon (generalni govornik pro) strastno napada Slovence (oho-klici na desnici) in se zahvali naučnemu ministru za jasno in odločno izjavo. Koroški Slovenci nočejo slišati o slovenskih agitatorjih. Govornik svari pred nadaljnimi agitacijami, sicer nastane strašen prepir. (Pohvala na levi.) Sledé stvarni popravki. Dr. Ebenhoch odgovarja Krausu, da katoliška stranka ne gleda na nobeno vnaajo državo, temveč le na dunajski cesarski dvor, seveda tudi na sv. Petra cerkev, ker more Avstrija prospevati le na krščanski podlagi. Govornik izjavlja v imenu svojih somišljenikov, da se strinja z besedami Šukljejevimi. (Pohvala v centru.)

Dunaj, 14. novembra. Zjutranji buletin o nadvojvodinji Margareti: Noč prav mirna, mnogo spanja. Stanje povoljno.

Dunaj, 14. novembra. Poljski klub je sklenil, da vzame na znanje vladne koncesije v železniški upravi v Galiciji, ker se z zapupanjem ukloni volji vladarjevi.

Dunaj, 13. novembra. V mornarskem odseku ogerske delegacije je baron Sterneek naglašal, da se mora avstrijska mornarica polagoma razvijati že zaradi potrebnega varstva obrežja. Največja vojna ladija „Cesarjevič Rudolf“ je le malo poškodovana, zaradi porabe domačega premoga namesto angleškega pa se že vrše obravnave z vlado.

Trst, 13. novembra. Iz Carjigrada se poroča: Kolera razsaja v Damasku. Minoli teden je umrlo 276 oseb. Vzrok je nekda slaba voda. — V Benetkah je pogorela ob kanalu „Grande“ v 15. stoletju zidana palača Durazzo.

Znojem, 13. novembra. Zaradi umora zatoženi Toufar je bil danes po petdnevni obravnavi od porotnikov z 8 proti 4 glasovom oproščen.

Piccoli-jeva tinktura za želodec je mehko, toda ob enem uplivo, delovanje prebavnih organov vrejšče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Cena steklenici 10 kr. (300—235)

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	732.3	11.2	sl. jzap.	oblačno	6.90
13. 2. u. pop.	731.5	12.4	"	dež	dež
9. u. zveč.	730.3	13.8	"	oblačno	
Srednja temperatura 12.5°, za 8.4° pod normalom.					

NARODNI KOLEDAR
za prestopno leto 1892.
Uredil in izdal Drag. Hribar.
Cena 45 kr., po pošti 50 kr.
Dobiva se pri založniku v Celju, kakor tudi v raznih knjigarnah. (1466) 1

Uradna informacija c. in kr. avstro-ogrskega generalnega konzulata v Novem Yorku.

Deželno sodišče v Trstu prosilo je c. in kr. avstro-ogrski generalni konzulat v Novem Yorku uradnega poročila o solidnosti zavarovalnice „MUTUAL“. Konzulat je odgovoril z dopisom ddo. Novi York, dne 2. junija 1891, št. 1031, in sicer nastopno:

„Slavnemu c. kr. deželnemu sodišču v Trstu. Na cenjeni dopis z dne 12. m. meseca, št. 249/2245, čast mi je slavnemu sodišču o „Mutual Life Insurance Company“ javiti to-le: Dne 1. januarja 1890 izkazalo je omenjeno zavarovalno društvo pravoveljavnih zavarovalnih pogodb v znesku Doll. 565,839.387 in imelo premoženja v gotovini Doll. 135,638.539 (gld. 339,096.376). Gledé premoženja ne nadkrilja te družbe nobena druga. ... „Mutual Life Insurance Company“ je jedna najsolidnejših in najboljše delujočih v Zedinjenih državah in najznamemitejša zavarovalnica na svetu.

(3-1)

C. in kr. konsul:

Palitschek pl. Palmforst l. r.

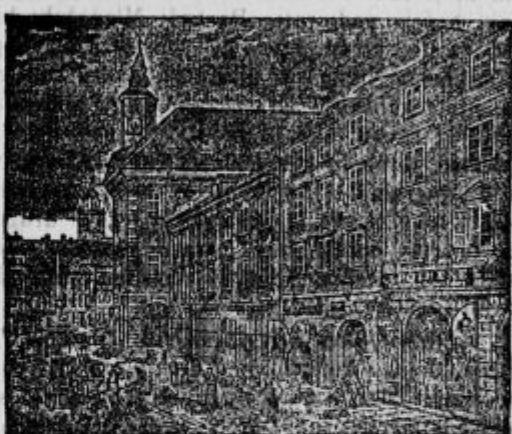
Glavno vodstvo za Avstrijo: na Dunaju, l., Lobkowitzplatz.

Glavni zastopnik za Kranjsko:

ALOJZIJ LENČEK v Ljubljani, Sv. Jakoba trg.

Preselitev trgovine.
(52-14)
Stefana Nagy-ja
trgovina z železjem, rokodelskim, hišnim in kuhinjskem orodjem
je od dne 1. julija t. l. nadalje
na Valvazorjevem trgu št. 5
(prej France Trček)
v poslopji okrajnega glavarstva.

Najnižje cene.
Največji izbor.
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch,
tovarna dežulkov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Za bolne in zdrave

je najboljša hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s pričali najtopleje priporočena

Trnkoczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno prideje zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trnkoczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkoczy, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkoczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17, Julij pl. Trnkoczy, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) Vendelin pl. Trnkoczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (4)

Največja zaloga
šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.
Ugodni vplačilni obroki se
(1410) dovoljujejo. (30-16)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno
trajno in ceno.

Cenilniki
zastoj
in franko.

Učenca
za prodajalnico z mešanim blagom takoj
sprejme
Fran Paulin
(1458) 3-3 v Št. Rupertu na Dolenjskem.

Kočija
na pol pokrita, nova, elegantna in lahka
na prodaj za 320 gld. pri
Jos. Paulinu
(1459) 3-3 v Ljubljani (mejnarodna potovalna pisarna).

Franjo Tomec,
pozlatar,
v Ljubljani, Streliške ulice šte. 14,
se najpogosteje priporoča pred. duhovščini in sl. občinstvu
v mestu in na deželi v **pozlačenje in prenavljanje**
altarjev, tabernakeljnov, krstnih
kamnov, lec, podob, soh, nagrob-
nih križev, najraznovrstnejših
okvirov, sv. razpel, svečnikov itd.
Vse navedene stvari izgotavlja tudi **nove** trpežno,
okusno in zanesljivo, ter jamči za dobro delo, in pri-
meroma kaj nizko ceno.
Oljnate slike, četudi so vsled starosti po-
polnem zamazane, očisti, da so enake novim; ne da bi
s čiščenjem sliko poškodoval. (1415) 6-6

Umetne zobe in zobovja
stavlja na način, ki ne provzroči ni-
kakih bolečin, ter opravlja vse **zobne**
operacije in zobna plombovanja
A. PAICHEL,
(1363) 19 **zobozdravnik** (9)
pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Ustanove.
Št. 1.447. št. 20.561

Za tekoče leto podeliti ima **mestni magistrat ljubljanski sledeče ustanove:**

1. **Jan. Bernardini-jevo** v znesku gld. 80-35
2. **Jurij Thalmeiner-jevo** v znesku gld. 86-26
3. **Jos. Jak. Schillingovo** v znesku gld. 86-10
4. **Jan. Jost Weber-jevo** v znesku gld. 90-92
do katerih imajo pravico hčere
ljubljskih meščanov, ki so
uboge, poštenega vedenja in so
se letos omožile.
5. **Jan. Nik. Kraškovičovo** v znesku gld. 79-80
do katere ima pravico uboga v
št. Peterski fari rojeno dekle,
ki se je letos omožilo.
6. **Jak. Ant. Fancojevo** v znesku gld. 67-20
do katere ima pravico uboga,
poštena nevesta meščanskega
ali nižjega stanu.
7. **Jos. Feliks Sinn-ovo** v znesku gld. 48-30
do katere imate pravico dve naj
bolj revni deklici iz Ljubljane.
8. **II. Ant. Raab-ovo** v znesku gld. 205-—
Do ene polovice te ustanove ima
pravico ubožna in poštena udovala
9. **Mihael Pakič-ovo** v znesku gld. 120-—
do katere imajo pravico ubogi
obrtniki meščanskega stanu ali
pa njih vdove.
10. **Jan. Nep. Kovač-ovo** v znesku gld. 151-20
katero je razdeliti med štiri v
Ljubljani bivajoče revne očete
ali vdove matere, ki imajo po
več otrok in ubožstva niso sami
krivi.
11. **Hel. Valentini-jevo** v znesku gld. 84-—
katero je razdeliti med otroke,
rojene v frančiškanski fari v
Ljubljani, ki nimajo starišev in
še niso 15 let stari
12. **Ustanovo za posle** v znesku gld. 50-40
katero je razdeliti med štiri
uboge posle, ki več delati ne
morejo in so na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove vložiti je s potrebnimi prilogi vred pri podpisnem
magistratu (3-3)

do 30. novembra letos
Mestni magistrat ljubljanski dné 29. oktobra 1891.

ADOLF VOGL
zavod za cerkvena dela
Inomost, Tirolsko
se priporoča za napravo (1397) 8-2

altarjev, lec, verkulumov,
kernih stolov, spovednic in klečal
v gotskem, romanskem in bizantinskem slogu.
Svetih podob
iz lesa, fino oljnato prevlečenih in pozlačenih vsaki velikosti.
Reliefne podobe kakor 14 podob križevega pota.
Kristusovo telo
s križem in brez križa, fino oljnato prevlečenih za cerkve
in hiše, misijonske in poljske križe.

Jaslie.
Oljnatih slik na platno v vsaki velikosti,
kakor podob za altarje, bratovščine in zastave itd. itd.
Križevih potov
na platno, na olje slikanih, z okviri in brez okvirjev.
Božjih grobov.
Vedno sem pripravljen dati natančnejša pojasnila, po-
slati narise in fotografije s proračuni stroškov.

Leopold Pratnik
izdelovatelj
cerkvene posode itd.
Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n.
cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših
in lepih oblikah. (1339) 7

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.
Stare orodje in posode jemlje v popravilo.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
v mestu in na deželi priporočam

svojo bogato zalogo
najraznovrstnejših
klobukov,
čepic za požarne brambe itd.
vse po najnovejšem kroju, fine in bolj priproste, izde-
lane iz **močnega trajnega blaga**, po najrazlič-
nejših cenah.
Sprejemam naročila na vsakovrstna
krznarska dela,
katera izdelujem v lastni delavnici.
V mnogobrojno nakupovanje uljudno vam
(1328) spoštovanjem (15-16)
Anton Krejči,
klobučar in krznar,
Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.
Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov
KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT
pravi se	je že	je	je	so že	se rabi	naj se	se dobi po
po	priznan	neškodljiv	jako	v	pri	vedno	35 kr.
slovenski	kot	zdrav-	praktičen	tu- in ino-	dvoru	zahteva	kos v
zobna	neobhodno	stveno-	na	zemstvu	in	pristen	lekarnah,
lepota.	zobno	obla-	potovanjih	avli	plemstvu,	zaradi	dro-
	čistilno	stveno	akroma-	z	pa tudi	mnoгих nič	guerijah
	sred-	preskuš.	tičen,	največjim	v najpri-	vrednih	in
	stvo.		osvežujoč.	vapehom.	prostejši	ponaredeb.	parfume-
					meščanski		rtjah,
					hiši.		(2)

Priznanja najvišjih krogov so priložena vsakemu kosu.

Vsak slovenski gospodar,

ki še ni naročen na ilustriran gospodarski list „Kmetovalec“ s prilogo „Vrtar“, pošlje naj svoj naslov c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, katera mu določi prvo številko brezplačno, in iz katere more izpredvideti, da je list neobhodno potreben za vsakega naprednega slovenskega gospodarja. (42)

Originalna 10-10
Selterjeva voda.
Najboljša naravna mizna in zdravilna voda (Nassau) preverjena pri zasliženju, kašlju, hripavosti, mehurnih in želodčnih boleznih. (1202)
Zahtevaj vselej „originalno“ Selterjevo vodo s kapico, vigneto in zamaškovo zavezo „Original“. Dobi se povsod.
V Ljubljani ima glavno zalogo Miha Kastner.

Orgljavec

z dobrim spričevalom išče službe.

Več pové iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.
(1461) 3-3

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne;
ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. (1413) 10-7

(2) Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,
priporoča svojo bogato zalogo

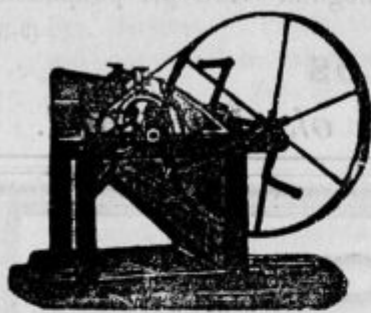
štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinjskega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, cementa itd., sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. (28)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugi, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, lokomobili, trieure, snažilnice žita, stroji za robkanje turšice, slamoreznice, stroji za trenje žita, za rezanje repe, za mletje in meškanje sadja, za stiskanje grozdja in oliv, peronospora-aparati, stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za ovočje in zelenjad, smarki (pumpe) za vino, kletne priprave, smarki za vodnjake, krožne žage, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, mlečni separatorji, priprava za vzdigavanje sodov, stroji za vrtanje, avtomatično delujoče stiskalnice sladke krme, stroji za žetanje, (20-17) treslice itd. (20-18)

Vse najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev

IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrirani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanestljivi zastopi se povsod osnujejo.

Originalna 10-10

Selterjeva voda.

Najboljša naravna mizna in zdravilna voda (Nassau) preverjena pri zasliženju, kašlju, hripavosti, mehurnih in želodčnih boleznih. (1202)

Zahtevaj vselej „originalno“ Selterjevo vodo s kapico, vigneto in zamaškovo zavezo „Original“. Dobi se povsod.
V Ljubljani ima glavno zalogo Miha Kastner.

Franc Petrovčič,

ključarski mojster in izdelovalec
turnskih ur,

(1) na sv. Petra nasipu hiš. št. 35 v Ljubljani,

priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi v izdelavo vseh strok ključarskega dela, kakor tudi naprav turnskih ur, vseh v to vrsto spadajočih del in poprav, ter obeča najsolidnejše delo in najnižje cene. (1452) 3-3

Zobozdravnik Schweiger

nastanil se je

v hôtelu „Pri Maliču“ (Stadt Wien),
II. nadstropje, št. 25-26.

Ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne ter od 2. do 5. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 1 ure dopoldne.

Na razpolago ima najnovejšo in najboljšo gledé na umetno zobovje, bodisi posamezno ali skupno. Plombuje votle zobe z najtrpežnejšim in najboljšim plombovim sredstvom — zlatom in platino — prednje zobe pa v emailirani plombi, ki je barvi zob popolnoma enaka. (1423) 6

Za dobro izvršitev jamči v vsakem slučaju.

V letu 1838. v Trstu osnovana

c. kr. privileg

zavarovalna družba

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,

katere

generalnega zastopa pisarne

so

na Dunaju

v družbini hiši, mesto, Weihburggasse št. 4,
in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih

avstro-ogerske države

zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,

zavaruje po najnižjih cenah proti

požaru, poškodbam pri prevažanju in po toči, dalje človeško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri najemnini vsled požara ali razpoka. (12-6)

Glavni zastopnik v Ljubljani: IVAN PERDAN.

Dunajska borza.

Dné 14. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	88 gld. 55 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	88 " 35 "
Zlata renta 4%, davka prosta	108 " 15 "
Papirna renta 5%, davka prosta	101 " 35 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	996 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	263 " 50 "
London, 10 funtov strl.	118 " 30 "
Napoleonond (20 fr.)	9 " 39 "
Cesarski cekini	5 " 64 "
Nemških mark 100	58 " 19 "

Dné 13. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	103 gld. 15 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 65 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	146 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	181 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	185 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rubežnega križa srečke, 10 gld.	16 " 75 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	48 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	147 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2765	" — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " 75 "
Papirni rubež	1 " 15 "
Laških lir 100	45 " 50 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju,
I., Wollzeile števil. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Zemljiških srečk dobitkovni listi.

Na leto 4 žrebanja.

Žrebanje že 16. novembra.

Glavni dobitnik 45.000 gld. av. velj.

3 komadi le na 30 obrokov a gld.	3 —
5 komadov " 30 " a gld.	5 —
10 " 30 " a gld.	10 —